Datum

17-09-2019

Onderwerp

Beleidskader Armoede en Schulden

**Wat adviseert het college te besluiten?**

Het college adviseert de raad;

1. het beleidskader Armoede en Schulden 2020-2024 vast te stellen.
2. de benodigde middelen voor de uitvoering van het nieuwe beleid integraal af te wegen bij de programmabegroting 2020-2023

**Wat is de aanleiding voor dit advies?**
Voor schuldhulpverlening is het wettelijk verplicht een beleidskader te hebben. Voor armoedebeleid is dit niet verplicht. Het beleidskader Armoede en Schulden dat voor u ligt vervangt het beleidskader Schuldhulpverlening 2016-2020 en de armoedenota's deel 1 en 2.

We kiezen voor een gezamenlijk beleidskader armoede en schulden, omdat we geloven dat een integrale aanpak beter is voor onze inwoners. Niet alleen vanuit onze dienstverlening, maar vooral ook met onze samenwerkingspartners.

In het beleidskader Armoede en Schulden kijken we kort terug op de voorgaande beleidsperiode en beschrijven we onze visie en ambities. Ook doen we voorstellen hoe we onze ambities willen bereiken.

**Welk resultaat willen we bereiken?**
De komende jaren willen we inzetten op de volgende resultaten:

*Vroegsignalering en bereik*
Het belangrijkste resultaat dat we willen bereiken is dat inwoners meer en eerder met hun vragen en problemen aankloppen voor ondersteuning en hulp en dat ze de weg hiernaar toe beter kunnen vinden. Hiertoe willen we met onze consulenten fysiek meer de wijken in gaan en meer samenwerken met de partners, vrijwilligers en inwoners in de wijken. Ook willen we reageren op de toename van betalingsachterstanden van bijvoorbeeld huur, water, zorgverzekering en loonbeslag. We willen laagdrempelige ondersteuning bieden met een hulpaanbod in de wijk bij administratie en geldzaken.

*Aandacht voor specifieke groepen*
Sommige groepen zijn moeilijker te bereiken of vragen om een andere aanpak. Voor inwoners met een minimale afloscapaciteit willen we schuldsanering bieden, bijvoorbeeld voor ouderen. Zij hebben vaak geen zicht op een hoger inkomen en kunnen daardoor schulden niet aflossen.

We willen jongeren eerder bereiken via school of sociale media en hen op een laagdrempelige manier helpen bij hun vragen over geldzaken. Daarnaast gaan we de komende jaren voor jongeren een speciale aanpak starten om hun schulden op te kopen en ze te helpen met een integraal toekomstplan en de Samenwerkwijze. Hiermee willen we jongeren helpen weer stappen te zetten in hun ontwikkeling.

De ‘working poor’, waaronder ook ondernemers, willen we beter bereiken. Via de contacten met onze consulenten en het ondernemersnetwerk willen we inventariseren of onze diensten voor zelfstandigen voldoende aansluiten.

*Dienstverlening*
We willen naar een betere dienstverlening en extra nazorg. Daarvoor gaan we meer werken volgens de Samenwerkwijze, waarbij de inwoner stapsgewijs geholpen wordt weer meer eigen regie te krijgen. Ook gaan we meer stress- sensitief werken. We weten steeds meer over de invloed van stress op onze inwoners. Dat betekent dat we daar in onze gesprekken met inwoners rekening mee houden. We gaan onze consulenten hiervoor trainen.

*Bewustwording en communicatie*
Met inwoners gaan we het gesprek aan over geldzorgen en over wat mogelijk is aan hulp. Dat verlaagt de drempel naar hulp en vermindert schaamte. We willen met onze bewustwordingscampagne hier op inzetten en deze gerichter inzetten voor specifieke groepen, zoals laaggeletterden. We willen zorgen voor eenvoudige en toegankelijke voorlichting en informatie. Met ervaringsverhalen willen we laten zien dat hulp kan werken.

*Evaluatie en monitoring*
In de komende jaren starten we een aantal nieuwe werkwijzen, zoals fysiek met schuldhulpverleners meer de wijk in, hulpaanbod bij administratie en geldzaken en schuldsanering en aanpak jongeren met schulden. Deze nieuwe werkwijzen evalueren we en op grond van de evaluatie besluiten we wat werkt en wat nodig is om eventuele succesvolle activiteiten te kunnen blijven continueren.

We volgen de ontwikkelingen binnen onze dienstverlening en zetten cijfers schuldhulpverlening en armoedebeleid af tegen landelijke cijfers en cijfers van vergelijkbare gemeenten met de Benchmark Armoede en Schulden van Divosa. Deze informatie gebruiken we om te sturen op ons beleid.

**Welke argumenten zijn er voor dit advies?** (=want)
*1.1 Inzetten op bereik past in het bestaande beleid rond participatie*
Armoede is een vorm van sociale uitsluiting. Hierin komen meerder risico’s samen zoals een laag inkomen, schulden, gezondheidsproblemen en slechte arbeidsmarktpositie. Wanneer we inwoners met geldzorgen bereiken met inkomensondersteuning en hulp bij schulden, vermindert dit stress en komt er bij hen ruimte om mee te doen. Mee kunnen doen naar vermogen zorgt voor kansen om uit de armoede te komen en voorkomt grotere problemen.

*1.2 Inzetten op bereik vergroot onze effectiviteit*
Onze dienstverlening rond armoede en schulden is in de basis goed op orde. Dat willen we zo houden. Maar de groep inwoners die hiervan profiteert is veel kleiner dan de groep die baat zou kunnen hebben bij hulp en ondersteuning. Door in te zetten op bereik is het effect van onze dienstverlening op het maatschappelijke probleem van armoede en schulden veel groter.

*2.1 Inzetten op bereik bespaart op den duur kosten*
Door inwoners vroeg te bereiken zijn er minder vaak intensieve schuldsaneringstrajecten nodig om hen te helpen en worden kosten als uithuiszetting, afsluitingen etc. zoveel als mogelijk voorkomen. Schulden kunnen leiden tot andere problemen, zoals gezondheidsproblemen (stress), problemen met participatie- en/of gezinsproblemen. Met een tijdige aanpak kunnen deze problemen en de bijkomende maatschappelijke kosten zoveel als mogelijk voorkomen worden.

**Wat zijn tegenargumenten of risico's?** (=maar)
*1.1 We nemen meer regie om grotere problemen te voorkomen*
In tegenstelling tot de voorgaande jaren gaan we eerder met inwoners in gesprek over geldzorgen en bieden we meer dienstverlening. Dat leidt er toe dat we in vroeger stadium ingrijpen en soms uit handen nemen. De ervaring heeft geleerd dat niet alle inwoners in eigen verantwoordelijkheid of in het eigen netwerk hun geldzorgen kunnen oplossen. Het is een andere manier van werken, waarvan we goede resultaten zien, maar waar de kostenbesparing op lange termijn nog niet bewezen is.

*2.1 Minder ruimte voor nieuwe initiatieven*
Doordat de rijksbijdrage verlaagd wordt , is er de komende periode minder ruimte voor nieuwe initiatieven. De verwachting is dat het rijk blijft investeren in middelen voor Armoede en Schulden, maar dat zien we nu nog niet terug.

**Waar moeten we rekening mee houden?**

*a. Financiën*
De afgelopen periode is rijksbijdrage voor armoede en schulden steeds verhoogd. Onder andere voor de inzet voor kinderen in armoede. We hebben een deel daarvan als innovatiebudget ingezet. Dat heeft geleid tot een aantal nieuwe voorzieningen. Per 2021 wordt de rijksbijdrage met € 123.000,- verlaagd. Daarom stellen we voor om de ruimte die we hadden voor innovatie of nieuwe projecten te gebruiken om deze korting op te vangen.

De extra inzet in dit beleidskader richt zich op het uitbreiden van de dienstverlening Schuldhulpverlening. Waar we de vorige periode gewerkt hebben aan een goede basis, willen we meer diversiteit en maatwerk kunnen bieden en het bereik verbeteren. We willen fysiek met de consulenten meer de wijk in en outreachend werken. Deze nieuwe werkwijzen vragen ook meer capaciteit van de afdeling. We evalueren of dit effect heeft en bij succes wat het in de toekomst vraagt.

*b. Communicatie*
Het voorkomen van financiële problemen begint bij bewustwording en goede communicatie. Het praten over geldzorgen verlaagt de drempel naar hulp. Daarom evalueren we de campagne en zetten deze gerichter in voor doelgroepen. Ook maken we in 2020 een plan voor communicatie armoede en schulden gericht op verbetering van toegankelijkheid, imago en beeldvorming.

*c. Uitvoering*
Voor de uitvoering hebben we een prioriteitenplanning gemaakt voor de komende twee jaar. Een aantal speerpunten is afhankelijk van vooronderzoek of evaluaties. Het kan zijn dat op basis daarvan de speerpunten aangepast moeten worden.

Daarnaast is het nodig de verordening Meedoen is Belangrijk aan te passen vanwege de wijziging in de bijdrage voor leermiddelen.

*d. Overlegd met*
Voor dit beleidskader hebben we gesproken met diverse partijen. Intern met de afdelingen Werk en Inkomen en Zorg. Er is een afvaardiging van consulenten betrokken en heeft meegelezen. Extern hebben we voor onze samenwerkingspartners en vrijwilligers/inwoners in maart jl. een bijeenkomst in de Talentencampus georganiseerd om input op te halen. Daarbij waren onder andere Stichting Met Elkaar, ONS welzijn, Voedselbank, Kledingbank, Jeugdfonds Sport en Cultuur, Stichting Leergeld, Adviesraad Sociaal Domein en vele anderen. Daarna hebben we in juni met de partners gekeken naar de visie en hoofdlijnen van het toekomstig beleid.

We hebben meerdere keren met de ASD rond de tafel gezeten om hun ideeën en ervaringen op te halen. Daarnaast heeft de ASD officieel advies uitgebracht.

**Samenvatting** (=korte inhoud)
De gemeente Oss vindt het belangrijk om inwoners met geldzorgen te ondersteunen en problemen te voorkomen. Met het nieuwe beleidskader ondernemen we een aantal acties en verbeteren we onze dienstverlening om inwoners nog beter te bereiken en te zorgen voor minder armoede en schulden. In onze werkwijze houden we rekening met de stress die geldzorgen veroorzaken en hebben we extra aandacht voor kwetsbare groepen. Verder zullen bewustwording en communicatie belangrijke sleutelbegrippen zijn de komende jaren.